

What Does the Torah Say about [Modern] Economics? Class 4
Are There Prices Anymore?
Do the Torah's Laws Need to Actively Apply in All Circumstances?
Rabbi Jonathan Ziring: jziring@migdalthatorah.org

1. **Two concepts** : *Ona'ah* - Deceptive overcharging; *Hafka'at She'arim* – Price Manipulation

2. Vayikra Chapter 25

(טו) במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך במספר שניתיבואת ממך לך: (ז) לפי רב השנים תרבה מקנתו ולפי מעט השנים תמעט מקנתו כי מספר תבואת הוא ממך לך: (ז) ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך כי אני יקוק אלהיכם:

In buying from your neighbor, you shall deduct only for the number of years since the jubilee; and in selling to you, he shall charge you only for the remaining crop years: the more such years, the higher the price you pay; the fewer such years, the lower the price; for what he is selling you is a number of harvests. Do not wrong one another, but fear your God; for I the LORD am your God.

3. Mishnah Bava Metzia 4:2 (49b)

האונאה ארבעה כסף, מעשרים וארבעה כסף לסלע, שתות למקח.

Ona'ah is four silver, when a *sela* is twenty-four silver, one-sixth of the purchase.

4. Talmud Bavli, Bava Metzia 50b

אמר רבא, הלכתא: פחות משתות - נקנה מקח, יותר על שתות - ביטול מקח. שתות - קנה ומחזיר אונאה...

Rava said "The Law is: [If that overcharge/undercharge was] less than 1/6, the sale is valid; more than 1/6, the sale is nullified; 1/6, the sale is valid, but the overcharge must be returned.

5. Rabbeinu Asher (13th century Germany, Spain), Bava Metzia 4:20

ויראה דבכל שאר דברים אפי' פחות משתות אסור לאנות את חברו... אלא שאמרו חכמים דעד שתות הוי מחילה לפי שכך דרך מקח וממכר לפי שהלוקח והמוכר אינם יכולין לכונן דמי המקח בצמצום, ודרך העולם למחול טעותם עד שתות... אבל אם המוכר בקי בערך מחברו והלוקח אין בקי כל כך, או אם הלוקח תגר ובקי בערך מקחו יותר מן המוכר, אל יאנו זה את זה אם לא שיפרש.

It appears that for all other items, one may not abuse another even less than one-sixth, where it is worth a *perutah*... But the Sages said that up to one-sixth it is forgiven, because that is the way of commerce. The buyer and seller cannot set the price precisely at the value of the item, and it is normal to forgive mistakes up to one-sixth... But where the seller is more expert than the other in the item's value, and the buyer is not so expert, or the buyer is a merchant and more expert in the item's value than the seller is, they may not abuse each other, without explaining [what they are doing].

6. Shulchan Aruch, Choshen Mishpat 227:6

יש להסתפק אם מותר להונות את חברו בפחות משתות, אם יש באונאה שוה פרוטה.

It is uncertain whether it is permitted to overcharge less than 1/6, if it is more than a *perutah*.

7. Rambam (12th century Egypt), Mishneh Torah, Hilchot Mechirah 13:5

הנושא והנותן באמונה אין לו עליו אונאה. כיצד? חפץ זה בכך וכך לקחתיו כך וכך אני משתכר בו, אין לו עליו הוניה.

One who engages in commerce honestly has no *ona'ah* against him. How so? "I bought this item for X, and I will have Y profit," there is no *ona'ah* against him.

8. Rabbi Yehoshua Falk (17th century Poland), Sefer Meirat Einayim 227:51

מורש"ל ז"ל [בחידושו לטור] כתב דאף דאיתמעטו הני (עבדים, שטרות, וכו') מדין אונאה, מ"מ לא גרעי מאונאת דברים וגניבת דעת, ובכלל לא תונו איש את אחיו הן ... אם לא שהמוכר בעצמו לא ידע מאונאתו:

Maharshal wrote that even though these categories are excluded from the laws of *ona'ah*, still, these acts are prohibited no less than verbal *ona'ah* and deception, and they are included in "One may not abuse his brother" ... unless the seller himself is ignorant of his *ona'ah*.

9. Shut HaRosh 13:20

לא שייכא אונאה אלא בחפץ שדמיו ידועים ונתאנה בשומת החפץ המוכר או הלוקח

Overcharging only applies to an object that has a known value, and either the buyer or seller overcharged or underpaid.

10. Rabbi Asher Weiss – The Laws of *Ona'ah* Nowadays

בהרבה דברים הנמכרים בזה"ז קשה מאד לקבוע מחיר ואף לקבוע את גבול העליון והתחתון אי אפשר הדקדוק, דהמסחר כ"כ דינמי ולעולם יש מי שימכור בזול כמעט במחירי הפסד ולעומתו מי שמוכר ביוקר וכיון שבקל יגיע אדם מקצה הארץ עד קצהו בזמן מועט, והתקשרות מפותחת כ"כ ובידו אף להזמין דרך הטלפון ובמאמצעים נוספים משלוח לביתו ומש"כ קשה לקבוע מחיר מוגדר... בכלכלה המודרנית מקובל שכל אחד מוכר במחיר המשתלם לו, והלוקח הוא זה שסוקר את השוק כדי לקבוע את המחיר המתאים לו. כיוון שבדיקה זו מוטלת על הקונה ולא על המוכר, יתכן שהרי זה כאילו התנו במפורש "על מנת שאין לך עלי אונאה..." נראה... שבזמן הזה למוצרים רבים אין בכלל "שער", כיון שערכם של מוצרים משתנה "חדשים לבקרים" לפי ההיצע והביקוש... ומאידך גיסא במוצרים שבפיקוח ממשלתי נראה דיש אונאה אף בפחות משתות וכמו שכתב הערוך השלחן

In many things sold nowadays it is very difficult to establish a set price; even an upper and lower limit cannot be established exactly. The economy is so dynamic, and there is always someone who will sell cheaper, almost at a loss, and on the other hand, one who will sell at an expensive price. And since one can go from one end of the earth to the other in little time, and communication is so advanced and one can order things to his house by phone or other means, establishing a set price is hard... In a modern economy it is accepted that everyone sells at the price that it is profitable for him, and it is the buyer is the one who scans the market to establish the price that works for him. Since this checking is incumbent on the buyer and not the seller, it is possible that it is if they stipulated explicitly [that this sale is "on condition that there no [prohibition] of overcharging on me." ... many products don't have a "price" at all, as the value of items changes "and is new every morning", based on supply and demand... On the other hand, items [whose prices are determined by] government oversight, it would seem that there would be *ona'ah* even for less than one sixth, as the Aruch HaShulchan writes.

11. R. Weiss continues that at the very least one cannot be forced to pay back on the possibility that a version of this is accurate. See also **Pitchei Choshen 5:10 (1)**

12. Rabbi Zalman Nechemia Goldberg, The Laws of Onaah Nowadays

אפשרות הסבירה ביותר היא לבדוק מהו המחיר שבו מוכרות רוב החנויות, ועל פי זה לחשב את האונאה...

The most reasonable possibility is to check the price that most stores sell the item at, and based on that calculate the *ona'ah*...

13. Shut Shevet HaLevi 4:1

בענין הפקעת שערים ולא דאונאה, הנה לצערינו כל אחד רוצה להתעשר במה שהוא מעלה המחירים ומאנה את חבירו ועובר בכל מקום ובכל צעד על לאו דאלו תונו וגו'..

Regarding price manipulation and the prohibition of overcharging, to our chagrin, everyone wants to become rich by raising prices and overcharging and violates the prohibition of "*lo tonu*" at every step...

14. Other possibilities: Erech Shai – Cheapest price, average, highest and lowest

15. Talmud, Bava Batra 90b-91a

תנו רבנן: אוצרי פירות ומלוי ברבית ומקטיני איפה ומפקיעי שערים... ת"ר אין משתכרין פעמים בביצים אמר מרי בר מרי פליגי בה רב ושמואל חד אמר על חד תרי, וחד אמר תגר לתגרא.

Our sages taught: Hoarders of produce, usurious lenders, reducers of *ephah* measures and releasers of prices... Our sages taught: One may not profit twice from eggs. Mari bar Mari said: Rav and Shemuel debate: One says this means to profit double; the other says it means the second merchant.

16. Rabbi Yosef Karo (16th century Israel), Shulchan Aruch Choshen Mishpat 231:20

חייבים בית דין להעמיד ממונים על השערים שלא ירויח כל אחד מה שירצה, שאין לו לאדם להרויח בדברים שיש בהם חיי נפש, כגון יינות שמנים וסלתות, אלא השתות.

The court must establish appointees over prices, so that people will not profit as they choose. One may not profit on life necessities, like wine, oil and flour, but only one-sixth.

17. Sema 331:20

דין זה נחלק לג' ענינים להרמב"ם... והוא, דבעיקר אוכל נפש הדומה ליינות ושמנים וסלתות יכול להשתכר עד שתות ולא יותר, ובדברים שאין בהן אוכל נפש כלל כגון הקושט והלבונה יכול להשתכר כל מה שירצה אפילו כפלי כפלים מהקרן, ובדבר שיש בו ממכשירי אוכל נפש כגון כמון ותבלין והדומה להן מותר להרויחן עד הכפל ולא יותר

This law is divided into 3 categories for Rambam: (1) Articles which life depends on and the like, such as wine, oil, and flour – you can profit up to 1/6 and no more. (2) Articles which are not food at all – such as cosmetics and incense, you can profit as much as you want, even many times the principle. (3) Things which are necessary for food, such as cumin, other spices, and the like, it is permitted to benefit up until 1/6.